

THÁNG BA - TÂY NGUYÊN

Tháng ba, mùa con ong đi lấy mật, mùa con voi xuống sông hút nước, mùa em đi phát rẫy làm nương... Trong tiếng cồng chiêng âm áp, câu hát ngân lên giai điệu trong sáng, rộn ràng. Xuân đến, khắp Tây Nguyên náo nức, các buôn làng được sang sửa phong quang. Hội xuân kéo dài từ tháng 10, 11 tới tháng giêng, hai âm lịch với nhiều sinh hoạt mang đậm bản sắc văn hoá dân tộc mà đặc sắc nhất là hội Đua voi và lễ hội Đâm trâu.

Trung bình ngày hội Đua voi

Là một trong những ngày hội lớn nhất ở huyện Buôn Đôn (Đắk Lắk), thường diễn ra hàng năm cùng với lễ Đâm trâu. Buổi sáng là cuộc đua voi trên cạn. Mười chú voi lớn mang những lá cờ đỏ phấp phới trên lưng đứng giăng hàng trên bãi đất rộng trông thực oai phong. Một hồi tù và rúc lên, từng tốp voi đứng vào vị trí xuất phát. Lệnh vừa phát ra, các chú voi băng mình lao về phía trước. Tiếng chiêng trống, tiếng reo hò cổ vũ vang dậy cả núi rừng. Những chú voi được giải giờ cao chiếc vòi vẫy chào mọi người rồi ngoan ngoãn bước đi ung dung, đôi tai ve vẩy. Buổi chiều, cuộc tranh tài giữa các chú voi càng sôi nổi hơn trong màn đua vượt sông Sêrêpôc, rồi thi đá bóng, ném cây. Nếu không tận mắt chứng kiến, thực khó tưởng tượng những chú voi to kình cang lại có thể nhanh nhẹn, khéo léo khôn ngoan đến thế. Cuộc thi nào cũng có treo giải thưởng, vinh dự đó không chỉ cho chú voi giành chiến thắng mà còn thuộc về người nài voi giỏi nữa. Ngày hội đua voi truyền thống nói lên sức mạnh của loài vật lớn nhất trên mặt đất, rất gần gũi với cuộc sống của người dân Tây Nguyên. Buôn Đôn vốn rất nổi tiếng về nghề săn bắt và thuần dưỡng voi rừng nên lễ hội này còn tôn vinh sức mạnh và tinh thần thượng võ của người dân tộc M'Nông, Êđê dũng cảm.

Lễ Đâm trâu và niềm tin huyền bí

Là sinh hoạt văn hoá dân gian phổ biến nhất ở Tây Nguyên, thường làm tại nhà Rông, gắn với các lễ cúng đầu năm, mừng lúa mới, lễ trưởng thành, chúc phúc, lễ cúng bến nước... để báo cho Giàng (Trời) tỏ lòng biết ơn và mừng thắng lợi, để cầu xin sự phù hộ, hay nhân lễ bỏ mả để hồn trâu theo người đã khuất về thế giới bên kia. Mọi việc được chuẩn bị rất chu đáo. Vật hiến tế là một con trâu, chín ché rượu cần và chín nồi cơm nếp. Người ta dựng gung (cây nêu) và chắt một đồng cùi lớn. Trâu được buộc vào một chiếc cột tròn sơn màu kiêu hoa văn thổ cẩm. Trong tiếng cồng chiêng tung bừng là những điệu múa xoang. Già trẻ trai gái nắm tay nhau nhảy múa, đi vòng quanh đủ chín vòng. Y'Prong tức Ama Công già làng buôn NDRéché đã 86 tuổi nhưng còn rất săn chắc rắn rỏi, là thợ săn nổi tiếng từng bắt và thuần dưỡng gần 400 con voi. Ông đọc bài cúng Giàng và bài khốc trâu rồi tiến hành nghi lễ đâm trâu cùng những chàng trai trẻ khoẻ. Họ cầm khiên và giáo mác nhảy múa, đuổi trâu chạy vòng quanh cho sợi dây quấn vào cột. Khi mũi trâu đã sát cột thì họ đâm vào ức con vật. Chỉ được đâm một nhát, tối kỵ đâm trâu không chết bởi như vậy là Giàng không bằng lòng và năm ấy sẽ mất mùa, dân làng không được khoẻ mạnh, toại nguyện. Đồng lửa lớn được đốt lên, mọi người cùng uống rượu cần và ăn xôi. Thịt trâu được phân phát cho dân bản. Khi lửa tàn, mọi người mới chia tay. Nhiều vùng ở Tây Nguyên còn gọi đây là lễ Ăn Trâu.

Niềm vui mới trong mùa lễ hội

Năm nay lễ hội lớn này diễn ra vào ngày 10-3 tại xã EaHuar, buôn NDRéché, huyện Buôn Đôn do CT du lịch sinh thái Thanh Hà đăng cai tổ chức với sự giúp đỡ của Sở Du lịch, Sở VHTT Đắk Lắk và UBND huyện Buôn Đôn. Dòng Sêrêpôc hùng vĩ tràn qua gờ đá tạo thành ngọn thác thấp nhưng nước xiết, bọt tung trắng xoá và chia ra bảy nhánh như bàn tay xoè rộng. Giữa các nhánh sông là những khu đất cao như hòn đảo bằng phẳng tươi tốt, lũ lớn cũng không ngập. Ngã ba sông phía trên thác Bảy Nhánh xưa là nơi cư dân khắp vùng và từ Lào, Campuchia đi voi, đi thuyền tới buôn bán tập nập. Người Êđê, Bana, Jarai, cả người Lào tới lập nghiệp ngày càng đông khiến vùng đất mới thành nơi giao thoa văn hoá của các dân tộc

Đông Dương. Cái tên Buôn Đôn (làng đảo) hình thành như thế. Trước đó nó còn được gọi là buôn Roong Rì, tiếng Lào là làng ven sông. Buôn Đôn từng được người Pháp chọn là thủ phủ của Ban Mê Thuột.

Nhờ vẻ đẹp hoang sơ huyền bí và không khí trong lành, mát mẻ mà thiên nhiên ban tặng, vùng đất này là nơi du lịch nghỉ dưỡng lý tưởng. CT du lịch sinh thái Thanh Hà đã đầu tư xây dựng một cơ ngơi khá khang trang: mỗi nhà sàn được thiết kế theo kiểu một dân tộc Tây Nguyên thật xinh xắn lạ mắt. Chiếc cầu ghép bằng tre, gỗ len giữa rừng si cổ thụ cảnh, rế loài xoà rủ ven sông Sêreepốc thơ mộng. Nằm vồng đu đưa ngấm khoảng trời qua tàn lá, nghe tiếng ào ào triền miên của thác hay ra sông câu cá lửng, nhiều con tới 4-5 kg, về làm món cháo và chả cá tuyệt vời. Cưỡi voi dạo quanh khu rừng thưa, qua sông tới làng đảo để chiêm ngưỡng vẻ đẹp của thác Bảy Nhánh và rừng si cổ thụ hay lên thuyền độc mộc vượt sông đến khu rừng khộp lý tưởng cho chuyến dã ngoại, khám phá thiên nhiên hoang dã. Tối về vui chơi bên đồng lửa rực cháy, nhảy múa theo tiếng cồng chiêng và thưởng thức rượu cần thịt nướng. Ánh lửa từ những cây đuốc bập bùng làm không khí núi rừng thêm huyền bí... Từ tháng 12-2000 tới nay khu du lịch Thanh Hà đã đón trên 100.000 khách. Trong chương trình phát triển du lịch của tỉnh, năm nay 1,8 tỷ đồng sẽ được đầu tư hoàn thiện cơ sở hạ tầng và làng văn hoá Tây Nguyên ở đây để tái hiện cuộc sống bình thường và những sinh hoạt, lễ hội của từng dân.